

שו"ת בענייני השעה

מרבנו מרן ראש הישיבה
הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א

ש. יש תחושת מבוכה ובלבול גדול בציבור בעקבות הנפילה בפרדס כץ, האם פגה הבטחת מרן החזון איש, שמא גבר חרון אף והובקעה העיר, ישנו חשש ופחד גדול בעם היושב בעיר התורה והחסידות.

ת. הרבה שנים לפני, היה אחד שהבטיחו לו 'ואהיה עמך ושמרתיך בכל אשר תלך' (בראשית כ"ח ט"ו), לכאורה ההבטחה הכי חזקה שיש, ולא החזו"א הבטיח לו, אלא הקב"ה בעצמו. יש יותר מזה? ומה כתוב אחר כך, 'וירא יעקב מאד וייצר לו' הוא פחד מאד. לא טוב ההבטחה? היא פג תוקף? חז"ל מבארים שמא יגרום החטא, גם אחרי ההבטחה יש מושג של יגרום החטא. החזו"א כך לפי עדים ששמעו ממנו הסביר את עצמו, שזה לא ענין של גבולות מוניציפליות ולאיזה ראש עיר מצביעים, אלא החזו"א אמר שרואה שהעיר מוקפת דפי גמרא... אם יש אזורים שמוקפים דפי אינטרנט, או גרים שם אנשים שאינם שותו"מ, לפעמים החטא גורם.

ש. אז מה למעשה לגבי להיכנס למקלטים?

ת. אנשים שואלים כל הזמן האם מותר לרדת למקלט... אין איסור כזה בשום מקום בעולם. אין בזה חוסר באמונת חכמים וכן להיפך. צריך להיות נורמלי. אדם שיש לו ממ"ד בבית ומעדיף להתהפך על מיטתו באמרו סומך על... סתם שוטה. כנ"ל אם יש לו מקלט נגיש במרחק קל, מי מונע ממך! ובוודאי אם האשה מפחדת או הילדים רועדים וכדומה. אבל אדם שנמצא במקום שאין בכלל מקלט זמין רק במרחק, ובשביל זה צריך להעיר את כל הילדים באמצע הלילה, או אם במקלט עצמו עלול להיות סכנות רוחניות, זה מצב אחר. זה מוגדר שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, וודאי יכול לסמוך על...

ש. יש רבנים שפרסמו שהבטחת החזו"א לא ממש ברור מה המקור, ואם הבטיח, ומה התכוון ואין לסמוך על זה וכו'...

ת. גם לעוד רבנים פנו מרשויות העורף והעירייה שיפרסמו דבר כזה. אבל מי ששמע ממנו"ח רבי חיים קניבסקי זצוק"ל מאות ואלפי פעמים דברים ברורים וחותכים על מה ששמע מהחזו"א, (והובאו דבריו גם בחוט שני מהגרנ"ק זצ"ל), ומו"ח הביא מהירושלמי שדבריו קיימים אחר פטירתו, קשה קצת לשכוח את הכל ולנסח מחדש את הדברים בצורה שמשמעת לשני פנים. שמעתי שגם דו"ז הגר"י זילברשטיין

שליט"א אמר דברים ברורים בעניין המשך קיום הבטחת החזו"א בזמנינו במקומות ששומרים שבת.

זה לא סותר שוודאי צריך להיזהר ולעשות כל השתדלות ראויה להישמר, אני אומר לאנשים כל הזמן גם במרכז ב"ב, תשתדלו לא לעמוד ליד קירות חיצוניים שלא יפלו זכוכיות מההדף כמו שראינו שקורה, להשתדל לא לעמוד באוויר הפתוח בזמני אזעקות, גם בגלל הרסיסים ושברי היירוט. אבל למחוק דברים ברורים שסמכו עליהם כל השנים - אני לא מספיק גדול בשביל זה.

ש. פורסם גם בשם מרן גאון הדור רבי דב לנדו שליט"א שהוא מתלמידי החזו"א שאין לסמוך שיקרה נס בשום מקום שהוא וכו' ולהישמע להנחיות.

ת. בוודאי שאסור לסמוך על הנס ובמקום שנקרא נס, ואפי' שלכל כדור יש כתובת, אסור לסכן את עצמו. יש נקודה נוספת שכנראה מרן רבי דב לנדו רצה לעורר, הרי חזקיהו המלך גנז ספר רפואות והודו לו (פסחים נ"ו), יש סברא פשוטה בזה, שלא היו מתפללים אלא סומכים על ספר רפואות, גם פה היה תחושה שבב"ב לא צריך אפילו להתפלל, הכל מסודר, יש הגנה ייחודית. באו לעורר אותנו, שאו עיניכם השמימה בתפילה, ובזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה לאביהם שבשמים.

ש. כידוע הרה"י הורה מתחילת המלחמה כי 'עולם הישיבות' בכל מקום בארץ מהצפון ועד הדרום חייבים לפתוח שעריהם ללא הפסקה כלל, גם במקומות שקצת יותר מורכבים מכל בחינות.

ת. ברור שבעת הזאת, בחורים אשר לא תהיה להם מסגרת לימודית מסודרת, ובפרט כאשר התחושה היא שמצווה וחובה להתעדכן בחדשות בכל דרך... וד"ל... זהו איום יותר מסוכן מאיראן. ולכן כל החשבונות הינם אחרים. (ואמנם אחת הישיבות הגדולות עברה ממקומה אבל זה מסיבות אחרות).

ש. יש ישיבות ששואלות אולי לאור המצב שהאזעקות הפריעו את שנת הבחורים בלילה כדאי להתחיל שחרית יותר מאוחר, או לחילופין לסיים יותר מקודם בערב מסיבות שונות.

ת. בשופ"א. סדרי הישיבה קודש הם. ברגע שבחורים יתחילו להרגיש שהסדרים אינם כסדרם, זה הופך את כל ההרגשה ל'ישיבת בין הזמנים' וממילא הכל מתרופף. עדיף שיהיו פחות בחורים בשחרית ושאר נזקים קטנים מאשר שכל האווירה תהיה בקלות יתר.

ש. הבן שלי חזר לצורך מסוים לבית, האם לקחת סיכון על הנסיעות חזרה לישיבה ובכלל בבית נראה לי יותר בטוח, יש פה ממ"ד אז אולי עדיף שישבה בבית קצת עד יעבור זעם?

ת. מה פתאום, ואם הזעם יעבור עוד חודש? חבל על כל רגע, אין מקום שמור יותר מהישיבה. שיסע לשלום ויחזור וה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

ש. אני מגיד שיעור בישיבה בעיר אחת ומתגורר בעיר אחרת אשתי מאד חוששת מהנסיעה בזמנים כאלה?

ת. שלוחי מצווה אינם ניזוקים לא בהליכתם ולא בחזרתם. אין מה לחשוש, ביחוד שזה זכות הרבים התלויה בכם, יתכן שכדאי יותר להשתדל לחזור לפני החשיכה, באופן כללי עושה רושם שפחות זורקים ביום וגם הפחד ביום יותר קל. יש דבר מעניין שבפסוק (תהילים צ"א ה') כתוב 'לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם' המצב כעת שיראים ביום מחץ שעף בעיקר בלילה...

ש. הישיבה שלנו נמצאת באזור שאין בו מספיק מקלטים, חשבנו רעיון שבשעת חירום הבחורים ירוצו לחדר מדרגות בבניינים סביב.

ת. המקום הכי בטוח בעולם זה הבית מדרש וכמה שיותר קרוב אליו, ככל שמתרחקים ממתחם הישיבה זה יכול להיות רק פחות מוגן.

ש. אנו גרים בשכונה מעורבת, ובמקלט מגיעים גם תושבים שאינם שותו"מ ורח"ל חלקם מגיעים בעיקר כשהאזעקה באמצע הלילה בצורה פרוצה ממש.

ת. אם יש 'פריצות', זה הפיגוע בעצמו, ויותר מסוכן מהכל. עדיף שישאר בבית, אבל שיהיה בחדר פנימי.

ש. יש לי שכן שיורד עם הסמארטפון שלו למקלט, האם זה מסכן את כל יושבי המקלט ועדיף להימנע מלרדת לשם?

ת. הוא מראה לכולם דברים לא טובים שם? אם כן זה בעיה. אבל אם הוא סתם מתעסק לעצמו, מה זה ענין שלך? קח איתך ספר תהילים ותסתכל בפנים.

ש. יש לנו חתונה בעיר מרוחקת שהוקדמה לשעות אחה"צ וגם כך כמעט אף אחד לא מגיע, האם זה סיכון לנסוע?

ת. אם באמת ההגעה שלך תשמח חתן וכלה זה מצווה, ושלוחי מצווה אינם ניזוקים.

ש. יש לי אמא סיעודית מבוגרת מאד שנמצאת אצלי בבית, בשעות האזעקה אין שום סיכוי בעולם להעיר אותה ולארגן אותה ולהספיק להגיע למטה, האם להשאיר אותה לבד ולרדת למקלט, או להשאר להרגיע אותה?

ת. היא 'השמירה' שלכם, זכות 'כיבוד הורים', תעמדו בשעת האזעקה כל אנשי הבית סביבה ותהיו מוגנים.